

Vermes Ádám

Európa felvirágoztatásának szolgálatában: Centre for European Reform

Bevezetés

A londoni székhelyű Centre for European Reform (CER) [küldetési nyilatkozata](#) szerint egy olyan agytröszt, amelynek fő célja egy nyitott, a világpolitikai téren befolyásos és prosperáló Európai Unió megteremtésében való részvétel kiadványokon, valamint konferenciákon és szemináriumokon keresztül. A Brexit-népszavazást követően azzal is szerették volna kifejezni az Európai Unió iránti elkötelezettségüket, hogy Brüsszelben, illetve Berlinben is nyitottak egy-egy irodát, így az Unió központjában, illetve legbefolyásosabb tagállamában is komoly jelenléttel bírnak. A szervezet nonprofit alapon működik, amely magánadományokból tartja fenn magát, külön hangsúlyozva ezzel a kormány- és pártpolitikai érdekektől való függetlenséget. Ennek megfelelően munkáikban az Európai Unió előtt álló legfontosabb aktuális kihívásokra igyekeznek szakmai alapon konstruktív megoldási javaslatokat megfogalmazni, ezzel segítve az uniós döntéshozók munkáját.

info@meltanyosság.hu

www.meltanyosság.hu

0630-311-1701

1149 NAGY LAJOS KIRÁLY ÚT 167. II. 23.

Ilyen súlyos kihívás jelenleg a koronavírus-járvány, amely több szempontból is veszélyezteti az Európai Uniót. A következőkben három területet fogunk végigjárni három cikken keresztül, amelyekben áprilisban a CER munkatársai egy-egy problémát azonosítottak és mindegyekre megfogalmaztak néhány megoldási javaslatot. Ezen problémák egy következő nagy tagállam kilépésének fenyegető képe, Magyarország és Lengyelország brüsszeli vezetéssel dacoló politikája, illetve a második hullám pusztító hatásaitól való félelem.

Olaszország lehet a következő kieső láncszem?

Luigi Scazzieri [cikkében](#) az EU kezdeti bizonytalanságának lehetséges káros következményeit mutatja be az euroszepticismus térnyerésén keresztül. Felidézi, hogy Olaszország alapító tagként az egyik legnagyobb támogatója volt évtizedekig az európai egységnek, mára azonban az integrációval szembeni egyik legkritikusabb ország lett. Ennek hátterében az állhat, hogy a többi tagország (elsősorban Németország) nem tanúsított szinte semmilyen szolidaritást az ország iránt az euró-, majd a menekültválság időszakában sem. Így érkeztünk el a koronavírus-járványhoz, ahol az ország februári segélykérése újra süket fülekre talált, sőt Németország és Franciaország még meg is tiltotta az alapvető orvosi felszerelések külföldre való kivitelét. A segítség végül Kínából és Oroszországból érkezett meg és ez jelentősen megnövelte ezen országok presztízsét az olasz közvéleményben, miközben még inkább rámutatott az európai szintű szolidaritás hiányára. Scazzieri rámutat: amennyiben ezen az Unió számára negatív

képen nem tud változtatni az uniós vezetés az elkövetkező időszakban, akkor a 2023-as parlamenti választáson teljesen átalakulhatnak a jelenlegi parlamenti erőviszonyok és létrejöhet egy Salvini vezette és az Olaszország Fivérei szélsőjobboldali pártot is magába foglaló euroskeptikus kormánykoalíció, ami nagyon komoly fejtörést okozhatna az Európai Uniónak. Ami még ennél is aggasztóbb kilátás lehet az uniós integráció híveinek, hogy a járvány kezdeti szakaszában elmaradt segítség miatt már a korábban az Európai Unióval szemben pozitív hozzáállású politikusok (pl. maga az államfő, Sergio Mattarella) is kritikus hangot ütöttek meg, amely jól mutatja, hogy a kiábrándultság még az euróválsághoz képest is nagyobb. Ez pedig azt jelenti, hogy még a jelenlegi vezetés mellett is egy sokkal inkább új szövetségesek felé forduló Olaszország várhat ránk az elkövetkező időszakban, amennyiben nem sikerül megfordítani az Unió-ellenes narratívát. A károk már éppen eléggé súlyosak, így azonnali intézkedéseket javasol a szerző. Véleménye szerint elsősorban a kommunikációra kell nagyobb hangsúlyt helyeznie az Európai Uniónak. Ezen a területen jobban oda kell figyelni a konkrét szóhasználatra, hogy ne sértsék meg még egyszer az olaszok nemzeti büszkeségét, amely már korábban is oda vezetett, hogy megnőtt a nacionalista erők támogatottsága. Emellett egy sokkal egyszerűbb kommunikációs stílusra van szükség, mivel az EU-ra jellemző technokrata nyelvezet nem érthető az egyszerű állampolgárok számára, nem kézzelfogható az így kommunikált segítség. Másodsorban elkerülhetetlen lesz a pénzügyi segítség nyújtása is. Ennek elérésére az Európai Uniónak egy olyan ambíciózus pénzügyi csomagot

kell elfogadnia, amely segít beindítani a növekedést, amint a korlátozásokat elkezdik feloldani, ezzel is biztosítva az olasz államadósság kezelhető szinten való megtartását. Végezetül pedig kulcsfontosságú lesz, hogy az egyes tagállamok egészségügyei közötti koordinációt is meg kell szervezni a vírus minél hamarabbi legyőzése érdekében, ezzel is jelezve, hogy az olaszok számíthatnak a bajban a többi tagállamra, illetve az uniós intézményekre.

A magyar rendszer és Európa

Ian Bond [cikkében](#) az egyes uniós tagállamokban a járványra hivatkozva meghozott rendkívüli intézkedésekkel foglalkozik, kiemelten kezelve a magyar helyzetet. Úgy látja, hogy az Európai Unió válasza a magyarországi jogkorlátozásokra nagyon gyenge és elégtelen volt, amin sürgősen változtatni kell. Úgy látja, hogy a felhatalmazási törvény elfogadásával a magyar kormány átlépett egy határt és innentől kezdve nem kezelhető többé úgy Magyarország, mint egy átlagos tagállam, amellyel problémák vannak, hanem ennél már tovább kell lépni. Megállapítja, hogy az elmúlt években elindított hivatalos eljárások mind-mind hatástalannak bizonyultak (ld. 7. cikkely szerinti eljárás), főleg azért, mert egyetlen tagállam is megvétózhatja ezeket a büntetésre szolgáló mechanizmusokat, amelyek ráadásul évekig is húzódhatnak a nehézkes uniós döntéshozatali mechanizmus miatt. Felidézi, hogy a jelenlegi helyzetben is mindössze egy nyilatkozatot sikerült összehoznia tizenhat tagállamnak, amelyben aggodalmukat fejezik ki a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok a

járványhelyzetre való tekintettel történő korlátozása miatt, azonban mivel nem nevesítették külön Magyarországot, így a magyar kormány minden további nélkül csatlakozhatott a nyilatkozathoz annak ellenére, hogy eredetileg ellene irányult. Ezek helyett a gyenge próbálkozások helyett egy sokkal összetettebb megközelítésre van véleménye szerint szükség, amely magába foglalja a formális és az informális eszközöket is. Ilyen eszköz lehet az Európai Néppártra (EPP) való nyomásgyakorlás, hogy többet ne védje meg a Fideszt az uniós kritikáktól. Itt különösen a német Kereszténydemokrata Unió (CDU) és a Bajor Keresztényszociális Unió (CSU) képviselőire utal, akik mindeddig nem nyilvánítottak egyértelmű véleményt a Fidesz Néppártból való kizárásával kapcsolatban. A nyomásgyakorlás itt elsősorban abból állna, hogy meg kell változtatni azokat az ösztönzőket, amelyek miatt a Néppárt érdekében áll a Fidesz melletti hallgatólagos kiállás. Ennek keretében az Európai Uniónak lehetővé kellene tennie, hogy amennyiben egy pártcsalád tétlenül nézi az olyan tagpártjait, akik tartósan megsértik az európai értékeket, akkor a teljes pártcsalád pénzügyi támogatását fel lehessen függeszteni, ezzel kényszerítve őket a szükséges lépések megtételére. A szerző véleménye szerint minderre azért van szükség, mert a magyar kormány elleni határozott fellépés elmaradása más tagállami kormányok bátorságát is meghozhatja a folyamatos normaszegéshez. A lengyel esetet hozza fel példának, ahol a kormány azért módosította a jogszabályokat, hogy megtarthassa a május 10-ére kiírt elnökválasztást, ahol a kormányzó Jog és Igazságosság (PiS) jelöltje, a jelenlegi államfő Andrzej Duda a legnagyobb esélyes.

Végezetül azt a hasonlatot hozza, hogy ahogyan a járvány idején is karanténba zárják a vírussal megfertőződött személyeket, úgy az Európai Uniónak is tartós politikai elszigeteltségbe kellene zárnia azokat a tagállamokat, akik megszegik az európai normákat, amíg ki nem gyógyulnak a „betegségből”. Ha nem így tesznek, akkor más országokra is át fog terjedni autoritarizmus „vírusa” európai szintű „járványt” okozva.

Második hullám: az elsőnél is pusztítóbb hatások?

John Springford [elemzésében](#) arra hívja fel a figyelmet, hogy nagyon óvatosan kell eljárni a koronavírus-járvány miatt hozott intézkedések feloldása során és ez nem is fog menni európai szintű koordináció nélkül, amely viszont kölcsönös bizalmat követel meg a tagállamok között. A másik ország lazítási politikájával szembeni bizalmatlanság ugyanis könnyen ahhoz vezethet, hogy nem nyitják meg az adott ország állampolgárai előtt a határokat a járvány újbóli fellángolásától tartva, ezzel pedig újabb jelentős gazdasági károk keletkeznek az európai gazdaságban. A második hullámtól való félelem természetesen nem alaptalan, a szerző az 1918-19-ben pusztító spanyol nátha járványt hozza fel példaként, amikor a második hullám halálosabb volt, mint az első. Ennek a második hullámnak a megelőzésében nyújthatnak segítséget azok az állampolgárok mozgását nyomon követő alkalmazások, amelyekkel megállapítható, hogy a fertőzött betegek kikkel találkoztak, így el lehet ezeket a kontakt

személyeket különíteni a társadalomtól anélkül, hogy újra a teljes lakosságnak karanténba kellene vonulnia. Ezekkel az eszközökkel lehetővé válna adott esetben a külföldi országokba való utazás is, amely az európai gazdaságban kitüntetett szerepet játszó turizmus miatt kulcsfontosságú lenne a gazdaság újbóli beindítása szempontjából. Az Európai Unió ezen a területen úgy segíthetne, hogy biztosítja a különböző tagországok által fejlesztett applikációk közötti kompatibilitást, ezzel is megteremtve a bizalmat az európai országok között, hiszen így az országhatárokon túl is lekövethetővé válnának a járvány terjedése szempontjából kulcsfontosságú szociális interakciók. Emellett az Európai Uniónak garantálnia kellene azt is, hogy az adatok védelme biztosított legyen, amely egy alapvető elvárás az elmúlt időszak különféle adatvédelmi botrányai után. Az emberek mozgásának lekövetése azonban csak akkor lehet egy sikeres eszköz egy újabb fellángolás meggátolásában, ha a megfelelő tesztelési kapacitás is rendelkezésre áll, ebben pedig az Európai Uniónak is segítenie kell azoknak a tagállamoknak, amelyek nem tudják ezt önmaguktól megoldani, hiszen amennyiben csak egy országban is kikerül az ellenőrzés alól a vírus, az azonnal zárójelbe teheti az eddig elért eredményeket is Európa-szerte.

Inputok az Európai Unió vezetésének

Az ismertetett cikkek alapján is jól látható, hogy a Centre for European Reform agytröszt rendkívül elkötelezett híve az európai egységtörekvéseknek, amelyet csak felerősített az Európai Unió Brexittel

elkezdődött eróziója, így a koronavírus-járvánnyal kapcsolatban is a legfontosabb szempontjaik közé tartozik az egység további bomlására utaló jelenségek feltárása és ezekre megoldási javaslatok megfogalmazása. A hitvallásuknak megfelelően éppen ezért az elkötelezett EU-pártiságuk mellett ugyan képesek kritikákat is megfogalmazni a szervezettel szemben, azonban alapvetően hiányzik a részükről a magyar vagy éppen az olasz szempontok figyelembe vétele. A kritika sokszor éppen a nem elég kemény fellépésre irányul, mint például a Magyarországgal, illetve Lengyelországgal szemben elégtelennek ítélt intézkedések a jogállamisággal kapcsolatos aggályok miatt. A korlátozások feloldása kapcsán megfogalmazott javaslataik esetében is elsősorban a gazdasági szempontok dominálnak, amely kétségkívül egy fontos tényező, azonban az emberéletek védelme is legalább ekkora, ha nem nagyobb hangsúlyt kellene, hogy kapjon. Mindebből azt szűrhetjük le, hogy az Európai Unió vezetése felé az agytrösztből beérkező imputok nem feltétlenül szerencsések, hiszen nem biztos, hogy például a tagállamokkal való nagyobb konfrontációból az európai integráció ügye jönne ki pozitívan, illetve a járvány második hulláma kapcsán is számba kellene venni azt az eshetőséget, hogy egy újabb kudarcos uniós fellépés már minden bizonnyal akut legitimációs válsággal fenyegetne Brüsszelre nézve.